

Dnr 2012/48

Hofors Kommun

**Granskning av bokslut och
årsredovisning 2011-12-31**

KPMG AB
2012-05-03
Antal sidor: 15

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Syfte	2
3.	Avgränsning	2
4.	Revisionskriterier	2
5.	Ansvarig nämnd/styrelse	2
6.	Metod	3
7.	Årsredovisningen	3
7.1	Allmän bedömning	3
7.2	Tillämpning av rekommendationer från Rådet för kommunal Redovisning, RKR	3
7.3	Kommunens förvaltningsberättelse	3
7.4	Balanskravet	4
8.	Bedömning utifrån fullmäktiges mål	4
8.1	Bakgrund	4
8.2	Mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning – det verksamhetsmässiga perspektivet	4
8.3	Mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning – det finansiella perspektivet	6
9.	Resultaträkning	7
9.1	Nyckeltal kommunens resultaträkning	7
9.2	Nyckeltal koncernens resultaträkning	8
9.3	Resultatanalys och budgetavvikelser	8
9.4	Utfall på nämnds nivå	8
9.4.1	Beskrivning av budgetavvikelser	9
9.5	Avskrivningar	10
9.6	Avvikelser jämfört med prognosen i delårsbokslutet	10
9.7	Skatteintäkter och bidrag	10
9.8	Finansiella intäkter och kostnader	10
10.	Balansräkning	10
10.1	Nyckeltal kommunens balansräkning	11

10.2	Nyckeltal koncernens balansräkning	11
10.3	Anläggningstillgångar	12
10.3.1	Immateriella anläggningstillgångar	12
10.3.2	Finansiella anläggningstillgångar	12
10.4	Kundfordringar	12
10.5	Likvida medel	12
10.6	Avsättningar	13
10.7	Låneskulder	13
11.	Kassaflödesanalys	13
12.	Investeringsredovisning	13
13.	Särredovisning VA-verksamheten	13
14.	Sammanställd redovisning	14
15.	Uppföljning av synpunkter i 2010 års bokslutsrapport	14

1. Sammanfattning

Vi har av Hofors kommuns revisorer fått i uppdrag att granska årsredovisning och bokslut för 2011. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2011.

Kommunens revisorer ska enligt 9 kap KL bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande (9 §). Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen. De av oss noterade avvikelserna kommenteras i rapporten.

- Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet för 4 av 10 verksamhetsmål av betydelse för god ekonomisk hushållning ej är förenligt med vad fullmäktige fastställt.
- Vi bedömer utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet för det finansiella målet inte är förenligt med vad fullmäktige fastställt. Vår bedömning är att god ekonomisk hushållning därför inte har uppnåtts.
- Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Våra väsentligaste slutsatser i övrigt kan sammanfattas enligt följande:

- Av förvaltningsberättelsens beskrivning framgår det att kommunens verksamheter måste fortsätta att anpassas till den minskande befolkningen samt att omstruktureringen av bostäder måste fortsätta kommande år.
- Kommunen redovisar ett underskott för år 2011 på 5,2 mkr. Detta är en negativ avvikelse jämfört mot budget på 5,3 mkr.
- Utgående balanskravsresultat att reglera uppgår till 6,1 mkr. Årets underskott på 5,2 mkr skall regleras inom tre år.
- Vi föreslår att uppföljningen av verksamhetsmålen kompletteras med en beskrivning av vilka åtgärder som planeras för att uppnå samtliga mål.
- Mer än hälften av kommunkoncernens verksamheter bedrivs i bolagsform varför det enligt vår bedömning är viktigt att fastställa finansiella mål för hela koncernen.
- Verksamhetsmål av betydelse för god ekonomisk hushållning i ett koncernperspektiv bör fastställas.
- Socialnämnden redovisar ett underskott jämfört med budget på 19,1 mkr (fg år -9,5 mkr).

- Jämfört med den prognos på -13,4 mkr som presenterades i delårsrapporten per juni är det redovisade resultatet på -5,2 mkr en förbättring med 8,2 mkr.
- Det finns enligt vår bedömning risk för att avsättningen för återställande av deponi är för lågt beräknad.
- Årets kassaflöde uppgår för kommunen till 3,7 mkr (fg år -51,0 mkr) och för koncernen till 3,5 mkr (fg år -55,3 mkr).
- Under p. 15 lämnar vi en sammanfattning över framförda synpunkter och förslag i tidigare revisionsrapporter.

2. Syfte

Granskningen har syftat till att pröva om årsredovisningen ger en rättvisande bild av det ekonomiska utfallet av verksamheten och dess finansiering samt att analysera och belysa kommunens ekonomiska situation. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

3. Avgränsning

Granskningen har omfattat årsredovisningen för år 2011. Vår granskning har varit inriktad på att hitta väsentliga fel (bedömda eller konstaterade). I vår granskning av årsredovisningen ingår inte primärt att granska den interna kontrollen över kommunens kostnader och intäkter. Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingringar. Frågeställningar i samband med granskningen har löpande stämts av med ekonomer på kommunen.

4. Revisionskriterier

Vi har bedömt om årsredovisningen i allt väsentligt följer

- Kommunallag och kommunal redovisningslag
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

5. Ansvarig nämnd/styrelse

Granskningen avser kommunstyrelsens årsredovisning.

Rapporten är saklighetskontrollerad av Elsa Andréasson.

6. Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument så som bokslutsdokumentation inklusive årsredovisningen.
- Intervjuer med berörda tjänstemän.
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.
- Stickprovsvis granskat specifikationerna till årsbokslutet med tillhörande underlag för avstämning och verifiering av väsentliga balansposter i den omfattning som krävs för revisorernas uttalande i revisionsberättelsen.
- Översiktlig analys av resultaträkningen.

7. Årsredovisningen

7.1 Allmän bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed. Verksamheten beskrivs i årsredovisningens inledande text, förvaltningsberättelsen och styrelser och nämnders verksamhetsberättelser.

7.2 Tillämpning av rekommendationer från Rådet för kommunal Redovisning, RKR

I samband med vår granskning har vi översiktligt bedömt hur väl kommunen efterlever rekommendationer från RKR. Under redovisningsprinciper noteras avvikelser från leasingrekommendationen.

Kommentar: I samband med årsredovisningen för 2010 skedde anpassningar till RKR s rekommendationer i flera avseenden. Vi föreslår att kommunen som årlig rutin gör en systematisk genomgång av samtliga rekommendationer. Eventuella avvikelser skall anges under redovisningsprinciper i årsredovisningen. Avvikelsen från leasingrekommendationen bedöms som mindre väsentlig.

7.3 Kommunens förvaltningsberättelse

Vi bedömer att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Det är bra att förvaltningsberättelsen beskriver den framtida utvecklingen samt redovisar en känslighetsanalys för väsentliga poster som till exempel förändring i löner, förändring i skatteunderlaget och invånarantalet.

Av förvaltningsberättelsens beskrivning framgår det att kommunens verksamheter måste fortsätta att anpassas till den minskande befolkningen samt att omstruktureringen av bostäder måste fortsätta kommande år. Några medel för omstruktureringen är ej avsatta i kommande års budget.

Kommentar: Vi föreslår att förvaltningsberättelsen i framtiden på ett tydligare sätt lyfter fram koncernperspektivet då stor verksamhet bedrivs i de kommunala bolagen och de kommunala uppdragsföretagen. Detta kan till exempel avse att följa upp specifika nyckeltal för koncernen, beskriva den verksamhet som bedrivs via uppdragsföretag samt att även ta med koncernföretagen i den känslighetsanalys som presenteras.

7.4 Balanskravet

I KL finns de fr. o m år 2000 gällande reglerna om balanskravet, vilket innebär att kommunens intäkter ska överstiga kostnaderna. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi. I förvaltningsberättelsen finns en balanskravsutredning i tabellform. Av denna framgår det att Hofors kommun har ett underskott på 0,9 mkr att täcka från tidigare år. Årets balanskravsutredning innehåller inte några justeringsposter varför detta överensstämmer med redovisat resultat på -5,2 mkr. Utgående balanskravsresultat att reglera uppgår till 6,1 mkr. Årets underskott på 5,2 mkr skall regleras inom tre år.

Kommentar: Vi bedömer att balanskravsutredningen i förvaltningsberättelsen ger en rättvisande bild.

8. Bedömning utifrån fullmäktiges mål

Förvaltningsberättelsen skall innehålla en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts (lag om kommunal redovisning 4 kap 4 o 5 §§). De mål som skall följas upp är de av kommunfullmäktige i årsbudgeten fastställda finansiella målen samt målet och riktlinjer för verksamheten.

8.1 Bakgrund

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

8.2 Mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning – det verksamhetsmässiga perspektivet

Lagstiftaren ställer krav på att mål och riktlinjer av betydelse för god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv skall upprättas. Dessa mål skall följas upp och kommenteras i samband med upprättandet av årsredovisning och delårsrapport. För 2011 har Hofors kommun fastställt 10 strategiska mål samt c:a 100 effektmål. I årsredovisningens förvaltningsberättelse sker en uppföljning av de strategiska mål som kommunfullmäktige beslutat om. Denna uppföljning innehåller en beskrivning om målet uppnåtts samt en bedömning. Respektive nämnd gör en uppföljning och bedömning av samtliga effektmål i verksamhetsberättelserna.

I denna tabell gör vi en sammanfattning av kommunens uppföljning av de strategiska målen. Det finansiella målet följer vi upp under särskild rubrik.

Strategiskt mål	Kommunens bedömning och kommentar
Företagsklimatet i kommunen ska vara sådant att antalet arbetstillfällen bibehålls.	Det går inte att idag få fram den exakta siffran för 2011 beträffande antalet arbetstillfällen i kommunen. Det är dock vår bedömning att antalet arbetstillfällen numera är tämligen konstant. Under året har nya företag etablerat sig i kommunen. Klarar målet.
Attraktionen för och tryggheten i Hofors kommun ska öka så att flyttningsnetto år 2016 är positivt.	Fortfarande återstår några år innan det strategiska målet ska vara uppnått, men eftersom det s.k. flyttningsnettot har försämrats under 2011 så är bedömningen att det kommer att bli svårt att uppnå målet. Under 2011 var inflyttningsnettot -110, jämfört med -88 2010. Svårighet att nå målet.
Innan 2016 ska kommunen ha blivit nominerad till Årets ungdomskommun.	Till alla beslutsärenden i styrelse och nämnder är kopplat ett kvalitetssäkringsdokument som beskriver hur vi tagit hänsyn till barnens/ungdomarnas situation i beslutet. I Entré ungdom har arbetet med ungdomsforum startat upp. För de lite äldre barnen har forumet träffats regelbundet under året. Ett yngre ungdomsforum är i planeringsstadiet. Att bli nominerad till årets ungdomskommun är dock osäkert, då det är många faktorer som påverkar ett sådant beslut. Svårighet att nå målet.
Alla barn/elever ska kunna nå målen utifrån de nationella och lokala styrdokumentet.	Ett stort arbete pågår inom kommunens skolor som innebär en pedagogisk fokusering. Allt för att förbättra elevernas möjligheter och samtidigt skolans samlade resultat. Som målet är formulerat är det svårt att förhålla sig till det. När skall målet vara uppnått? Har skolan gjort vad som förväntas för att eleverna ska kunna uppnå målen? Svårighet att nå målet.
Målstyrningsprocessen ska senast 2012 vara fullt ut prövad och utvärderad.	Utvärdering kommer att ske under 2012. Enkätundersökning kommer att tillställas ett urval av förtroendemän, verksamhetschefer, enhetschefer samt medarbetare. Klarar målet.
Andelen nöjda medarbetare ska alla år vara	Vid senaste medarbetarenkät har resultatet

minst 2 enheter högre än jämförelse-kommunerna som ingår i nöjd medarbetar index.	sjunkit med fyra enheter (NMI) och med tre enheter när det gäller uppfattningen om kommunen som arbetsgivare. Sannolikt har årets diskussioner om besparingar och bristande resurser haft stor påverkan på resultatet. Kan idag inte se hur vi skall förhålla oss till "jämförelsekommunerna". Klarar ej målet.
Kommunens ohälsotal skall vara bland de 35 kommuner som har de lägsta ohälsotalen år 2016.	Kommunens ohälsotal har sänkts ytterligare till 4,1 %, vilket är ett mycket bra resultat. Exakt hur vi idag förhåller oss till andra kommuner vet vi inte än. Klarar målet.
Genom utförande, samverkan och påverkan tillgodose funktionell infrastruktur sett över tiden.	Resandet med kollektivtrafiken har ökat. Klarar målet.
Hofors kommun ska klara miljö kvalitetsnormerna till 2016.	Kommunen gör bedömningen att målet kommer att uppnås. Klarar målet.
Verksamheten ska kännetecknas av hushållning med de icke förnybara resurserna	Hittills genomförda insatser följer den planering som gjorts. Klarar målet.

Kommentar: Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet för 4 av 10 verksamhetsmål av betydelse för god ekonomisk hushållning ej är förenligt med vad fullmäktige fastställt.

Det är positivt att kommunen gör en samlad bedömning i inledningen av årsredovisningen. Vi föreslår att uppföljningen av verksamhetsmålen kompletteras med en beskrivning av vilka åtgärder som planeras för att uppnå samtliga mål. Då kommunen bedriver en omfattande verksamhet i koncernbolagen bör även verksamhetsmål av betydelse för god ekonomisk hushållning i ett koncernperspektiv fastställas.

8.3 Mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning – det finansiella perspektivet

Enligt lag skall kommuner formulera finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. De finansiella målen syftar till att säkerställa den långsiktiga ekonomiska utvecklingen samt ge kommunen ekonomisk handlingsfrihet och möjlighet till utveckling. För 2011 har Hofors kommun fastställt ett finansiellt mål.

<u>Finansiellt mål</u>	<u>Kommentar</u>
Över en planeringsperiod om 6 år ska kommunens resultat vara 1,5 % av den samlade omsättningen.	För 2011 uppgår kommunens resultat till -5,2 mkr. Målet uppnås ej för 2011.

Kommentar: Vi bedömer utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet för det finansiella målet inte är förenligt med vad fullmäktige fastställt. Vår bedömning är att god ekonomisk hushållning därför inte har uppnåtts.

Kommunen bör komplettera med fler finansiella mål av betydelse för god ekonomisk hushållning. Detta kan till exempel avse likviditet, kassaflöde, självfinansiering av investeringar samt soliditet. De finansiella nyckeltalen bör även omfatta kommunkoncernen då en väsentlig del av verksamheten bedrivs av koncernföretag. I årsredovisningens förvaltningsberättelse finns en uppföljning av ekonomiska nyckeltal för de 5 åren.

9. Resultaträkning

Totala externa kostnader i kommunens driftsredovisning (not 2 i årsredovisningen) uppgår till 620,4 mkr jämfört med 609,4 mkr för år 2010. Detta är en ökning med 11,0 mkr eller 1,8 %, att jämföra med skatteintäkter och generella statsbidrag som ökar med 5,8 mkr eller 1,2 % jämfört med 2010. Kommunens finansnetto på 6,5 mkr (fg år 6,5 mkr) bidrar till finansieringen av verksamhetens kostnader. Nämndernas driftsredovisning uppvisar för 2011 ett underskott jämfört med budget på 11,6 mkr. En stor del av kommunens verksamhet bedrivs i koncernbolagen. Av kommunkoncernens externa intäkter (exkl. skatteintäkter) härrör 151,9 mkr (53,4 %) från verksamheter utanför kommunen. Av kommunkoncernens externa kostnader härrör 89,4 mkr (13 %) från verksamheter utanför kommunen.

Kommentar: Som framgår bedrivs mer än hälften av kommunkoncernens verksamhet i bolagsform varför det enligt vår bedömning är viktigt att fastställa finansiella resultatmål för hela koncernen.

9.1 Nyckeltal kommunens resultaträkning

I nedanstående tabell redovisas utfallet 2011 jämfört med budget samt de senaste tre åren. Som framgår av sammanställningen har kommunens nettokostnader ökat med 2,1 % jämfört med 2010.

<i>Nyckeltal resultaträkning (belopp i mkr)</i>	<i>Budget 2011</i>	<i>2011</i>	<i>2010</i>	<i>2009</i>	<i>2008</i>
Verksamhetens nettokostnader	-488,7	-500,3	-490,2	-465,6	-468,9
Förändring i %		2,1	5,2	-0,7	5,5
Skatteintäkter och statsbidrag	482,0	488,6	482,8	470,3	454,9
Förändring i %		1,2	2,6	3,4	3,6
Finansnetto	6,8	6,5	6,5	11,0	10,0
Årets resultat	0,1	-5,2	-0,9	15,7	-4,0
Nettokostnader och finansnetto i relation till skatteintäkter och bidrag,	100,0	101,1	100,2	96,7	100,9
Resultat i % av skatteintäkter och generella bidrag	0,0	-1,1	-0,2	3,3	-0,9

Kommentar: Det finansiella målet om ett resultat på 1,5 % av skatteintäkter och bidrag motsvarar för 2011 cirka 7,0 mkr.

9.2 Nyckeltal koncernens resultaträkning

Tabellen visar att kommunkoncernens skatteintäkter och bidrag inte räcker till för att finansiera nettokostnader och finansiella poster.

Belopp i mkr	2011	2010	2009	2008
Resultat före inkomstskatt	-1,5	-1,3	17,9	-0,8
Nettokostnader och finansnetto i relation till skatteintäkter och bidrag, %	100,3%	100,3%	96,2%	100,2%

Kommentar: Nyckeltalen för Hofors kommuns koncern är viktiga att följa då de återspeglar alla kommunens aktiviteter, oavsett om de organiserats inom kommunen eller via kommunens bolag.

9.3 Resultatanalys och budgetavvikelser

Kommunen redovisar ett underskott för år 2011 på 5,2 mkr. Detta är en negativ avvikelse jämfört mot budget på 5,3 mkr. Avskrivningar ingår i nämndernas driftsredovisning nedan och uppvisar en budgetavvikelse på 1,4 mkr för 2011. Större budgetavvikelser beskrivs och kommenteras i nedanstående tabell och syftar till att ge en översiktlig beskrivning av vad årets budgetavvikelser består. (belopp i mkr)

Nämndernas driftsredovisning (specificeras i tabell nedan)	-17,5 mkr
Gemensamma kostnader och intäkter	5,8 mkr
Skatteintäkter	6,7 mkr
Generella bidrag	-0,2 mkr
Finansiella intäkter och kostnader	-0,1 mkr
Summa avvikelse mot budget	-5,3 mkr

9.4 Utfall på nämnds nivå

Sammanställningen i nedanstående tabell beskriver nämndernas redovisade utfall 2011 jämfört med budget samt utfallet för de tre senaste åren.

Driftsredovisning 2011 för nämnderna						
(belopp i mkr)	Utfall 2011	Budget 2011	Avvikelse	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008
Kommunfullm. mfl	-2,3	-2,4	0,1	-2,4	-2,3	-2,1
KS	-40,7	-40,3	-0,4	-49,6	-41,1	-66,4
MBN	-8,8	-9,3	0,5	-8,9	-9,7	-10,5
BUN	-227,0	-228,5	1,5	-232,5	-223,2	-218,8
SN	-217,9	-198,8	-19,1	-211,1	-190,4	-180,2
Gemensamt	-3,6	-9,4	5,8	14,3	0,8	9,1
Summa	-500,3	-488,7	-11,6	-490,2	-465,9	-468,9

Avvikelsen jämfört mot budget uppgår till -11,6 mkr (2,4 %). Driftskostnaderna har ökat med 10,1 mkr (2,1 %) jämfört med 2010. För 2010 uppgick avvikelsen till -12,6 mkr. Semesterlöneskuldens förändring har för 2011 redovisats på respektive nämnd. Under 2010 övergick kommunen till att redovisa skuldens förändring på respektive nämnd varför en del av förändringen redovisades på nämnd och en del under gemensamt. För åren 2008 och 2009 redovisades förändringen på under gemensamma kostnader.

9.4.1 Beskrivning av budgetavvikelser

I årsredovisningen lämnas i förvaltningsberättelsen en sammanfattande beskrivning över nämndernas budgetavvikelser. I nämndernas verksamhetsberättelser lämnas en mer detaljerad beskrivning över det ekonomiska utfallet jämfört med budget. Av dessa beskrivningar framgår sammanfattningsvis följande.

Kommunstyrelsen redovisar ett underskott jämfört med budget på 0,4 mkr och förklaras av att budgeterade kostnader för nyinvesteringar inte förts över till kommunstyrelsen.

Miljö- och byggnadsnämnden redovisar ett positivt utfall mot budget på 0,5 mkr och förklaras framförallt av ökade externa intäkter samt lägre kostnader för bostadsanpassningsbidrag.

Barn- och utbildningsnämnden redovisar ett överskott jämfört med budget på 1,5 mkr och förklaras framförallt av att lägre kostnader för gymnasium samt lägre kostnader för städ och måltider.

Socialnämnden redovisar ett underskott jämfört med budget på 19,1 mkr (fg år -9,5 mkr). Försörjningsstöd överskrider budget med 3,6 mkr samt externa placeringar med 1,7 mkr. Största negativa utfallet finns inom LSS som uppvisar en negativ avvikelse mot budget på 9,1 mkr och förklaras enligt beskrivningen i årsredovisningen framförallt av förändringar av Försäkringskassans beslut via omprövningar samt strängare regeltolkningar. Antalet tillkommande ärenden samt högre vikarekostnader än budget anges också som förklaringar.

Gemensamma kostnader och intäkter redovisar en positiv avvikelse mot budget på 5,8 mkr och förklaras framförallt av lägre sociala avgifter, 4,6 mkr, avskrivningar 1,4 mkr samt internränta. Under året har bidrag på 1,0 mkr (budget 1,0 mkr) lämnats till Hoforshus AB för drift av lokaler.

9.5 Avskrivningar

Avskrivningar redovisas med faktiskt utfall på respektive nämnd med totalt 9,3 mkr vilket är en positiv avvikelse mot budget på 1,4 mkr. Avvikelsen förklaras framförallt av att föregående och årets investeringar varit lägre än budget. För koncernen uppgår avskrivningarna till 43,9 mkr (fg år 38,2 mkr).

9.6 Avvikelser jämfört med prognosen i delårsbokslutet

Jämfört med den prognos på -13,4 mkr som presenterades i delårsrapporten per juni är det redovisade resultatet på -5,2 mkr en förbättring med 8,2 mkr. Förbättringen jämfört med juniprognosen förklaras framförallt av att gemensamma kostnader för sociala avgifter blivit lägre än budget.

9.7 Skatteintäkter och bidrag

Skatteintäkter har för 2011 beräknats efter Sveriges Kommuners och Landstings decemberprognos vilket är i enlighet med Rådet för Kommunal Redovisning rekommendation 4:2. Prognosen för 2011 års skatteintäkter innebär en positiv slutavräkning på 7,1 mkr. Jämfört med budget uppvisar skatteintäkter och bidrag en positiv avvikelse på 6,7 mkr.

9.8 Finansiella intäkter och kostnader

Kommunens finansnetto uppgår till 6,5 mkr mot budget på 6,7 mkr (fg år 6,5 mkr). Utdelning har erhållits från Hofors Energi AB med 2,4 mkr (fg år 4,4 mkr). För räkenskapsåret uppgår föreslagen utdelning för Hofors Kommuns ägarandel i Hofors Energi AB till 8,0 mkr och kommer att redovisas som finansiell intäkt 2012.

10. Balansräkning

I samband med vår granskning av bokslut och årsredovisning har vi granskat underlag i form av specifikationer och beräkningar till de olika balansposterna. Vi bedömer bokslutet som väl periodiserat och dokumenterat.

10.1 Nyckeltal kommunens balansräkning

<i>Nyckeltal balansräkning</i> <i>(belopp i mkr)</i>	2011	2010	2009	2008
Balansomslutning	415,3	387,7	404,4	382,4
Eget kapital inkl ansvarsförbindelse	-39,9	8,7	5,0	-8,6
Soliditet inkl ansvarsförbindelse	-9,6 %	2,4 %	1,2 %	-2,2 %
Omsättningstillgångar	78,6	86,7	104,6	85,8
Kortfristiga skulder	92,1	108,9	109,2	89,9
Balanslikviditet (omsättningstillgångar/kortfristiga skulder)	85,3 %	79,6 %	95,8 %	95,4 %
Periodens resultat	-5,2	-0,9	15,7	-4,0

Kommentar: Kommunens soliditet har försämrats jämfört med 2010, från 2,4 % till -9,6 %. I kronor har kommunens egna kapital minskat med 48,6 mkr och förklaras av årets resultat, -5,2 mkr samt att ansvarsförbindelsen för pensioner ökat med 43,4 mkr. Ökningen av ansvarsförbindelsen beror på sänkt diskonteringsränta i beräkningen. Kommunens likviditet har förbättrats jämfört med 2010 (från 79,6 % till 85,3 %) och förklaras framförallt av att upplåning skett med 48,0 mkr under 2011.

10.2 Nyckeltal koncernens balansräkning

Av kommunkoncernens balansomslutning på totalt 888,7 mkr ligger 473,4 mkr (53 %) utanför kommunen, föregående år var detta 450,0 mkr (54 %).

<i>Nyckeltal balansräkning</i> <i>(belopp i mkr)</i>	2011	2010	2009	2008
Balansomslutning	888,7	837,7	858,0	827,8
Eget kapital inkl pensionsskuld	4,3	51,8	49,0	42,6
Soliditet inkl ansvarsförbindelse	0,5 %	6,2 %	5,7 %	5,1 %
Omsättningstillgångar	117,2	102,2	154,7	130,8
Kortfristiga skulder	121,3	135,2	170,1	151,2
Balanslikviditet (omsättningstillgångar/kortfristiga skulder)	96,6 %	75,6 %	90,9 %	86,5 %
Periodens resultat (före skatt)	-1,5	-1,3	17,9	-0,8

Kommentar: Koncernens soliditet har försämrats från 6,2 %, 2010 till 0,5 % 2011 och förklaras av att ansvarsförbindelsen för pensioner ökat. Kommunen bör fastställa finansiella mål som omfattar likviditeten och kassaflödet både för kommunen och för koncernen. Ett måltal för likviditet som ofta används är 100 % för att ha en kortsiktig god betalningsberedskap.

10.3 Anläggningstillgångar

10.3.1 Immateriella anläggningstillgångar

Under året har investeringar skett med totalt 5,0 mkr och avser personal och lönesystem, 3,3 mkr, samt Treserva, 1,7 mkr (omvårdnad). Enligt RKR s rekommendation 12.1, Redovisning av immateriella tillgångar, skall en tillgång redovisas i balansräkningen när vissa förutsättningar är uppfyllda. Dessa är förväntade ekonomiska fördelar i framtiden, kontroll över tillgången, samt att tillgången uppkommit till följd av inträffade händelser (förvärv). Avskrivningstiden uppgår till 5 år.

10.3.2 Finansiella anläggningstillgångar

Av balansräkningen framgår det av kommunen har totalt 226,3 mkr (fg år 204,1 mkr) i finansiella anläggningstillgångar. Årets förändring uppgår till 22,2 mkr och avser framförallt ökning av långfristig fordran Hofors Vatten AB. Av beviljat lån till Bowlingbolaget i Hofors AB på 8,0 mkr har 1,5 mkr utbetalats under 2011. Balansposten består av följande:

Andelar:	2011	2010
Hofors kommunhus AB	74,8 mkr	(74,8 mkr)
Hofors Energi AB	1,7 mkr	(1,7 mkr)
Övriga andelar	1,8 mkr	(1,7 mkr)
Långfristiga fordringar:		
Hofors Elverk AB	21,5 mkr	(21,5 mkr)
Hoforshus AB	41,1 mkr	(42,5 mkr)
Hoforsvatten AB	81,0 mkr	(59,0 mkr)
Övriga	4,4 mkr	(2,9 mkr)
Summa finansiella anläggningstillgångar	226,3 mkr	(204,1 mkr)

Kommentar: Som vi även framförde för 2010 bör kommunen upprätta en specifikation på när aktieägartillskott lämnats, vilken typ av tillskott som avses, samt se till att avtal finns upprättade.

10.4 Kundfordringar

I samband med vår granskning noterar vissa äldre kundfordringar där värdereglering ej skett.

Kommentar: Rutin bör införas som innebär att äldre kundfordringar värderegleras som osäker kundfordran i balansräkningen och kostnad i resultaträkningen.

10.5 Likvida medel

Kommunens likvida medel uppgår enligt årsredovisningen till 20,3 mkr (fg år 16,6 mkr). Detta avser endast kommunens andel av koncernens likvida medel. Av not till likvida medel framgår det att totala behållningen på koncernkontot uppgår till 46,5 mkr.

Kommentar: Då det inom koncernen finns ett så kallat koncernkonto borde kommunen redovisa hela behållningen på detta konto som likvida medel och respektive koncernbolags andel som

fordran eller skuld. Med nuvarande redovisning ger balansräkningen inte en rättvisande bild av kommunens likvida medel. Dock är det bra att detta omnämns i noten till likvida medel.

10.6 Avsättningar

Avsättningar har ökat med 1,6 mkr jämfört med fg år och uppgår till totalt 24,5 mkr, varav 24,0 avser pensioner och 0,5 mkr avser avsättning för återställande av deponier.

Kommentar: Det finns enligt vår bedömning risk för är att avsättningen för återställande av deponi är för lågt beräknad. Vi föreslår därför att kommunen under 2012 gör en utredning och beräkning vad som bör avsättas för att i framtiden täcka de kostnader som kommer att uppstå i samband med återställning deponi.

10.7 Låneskulder

Under 2011 har kommunen via Kommuninvest tagit 2 nya lån på totalt 48 mkr. Totalt uppgår kommunens långfristiga låneskulder till 48,1 mkr (fg år 0,1 mkr). Koncernens långfristiga låneskulder har ökat med 68,0 mkr och uppgår totalt till 423,1 mkr.

11. Kassaflödesanalys

I årsredovisningen redovisar kommunen och kommunkoncernen en kassaflödesanalys för att beskriva årets förändring av likvida medel. Uppställningen följer RKR:s rekommendation.

Årets kassaflöde uppgår för kommunen till 3,7 mkr (fg år -51,0 mkr) och för koncernen till 3,5 mkr (fg år -55,3 mkr). Av kassaflödesanalysen framgår att nya lån tagits med 48,0 mkr. Årets investeringar överstiger både för kommunen och för koncernen avskrivningarna vilket innebär att upplåning sker för att finansiera dessa. Ökning av långfristiga fordringar med 22,2 mkr påverkar årets kassaflöde negativt.

12. Investeringsredovisning

Årets investeringar uppgår till 22,7 mkr mot budget 45,3 mkr vilket är en avvikelse på 22,6 mkr. Under året har beslut tagits om att avvakta med investeringar avseende sista etappen av centrumförnyelse, 5,5 mkr samt genomfart riksväg 80, 6,8 mkr. Pågående investeringar vid årets slut uppgår till 19,7 mkr och avser till största delen ombyggnad Hoforshallen. Årsredovisningens förvaltningsberättelse innehåller en redovisning över årets större investeringar.

Kommentar: Vi föreslår att investeringsredovisningen i årsredovisningen kompletteras med en beskrivning av utfall jämfört med budget över hela projektiden samt vad som överförs till kommande år.

13. Särredovisning VA-verksamheten

Särredovisningen av kommunens VA-verksamhet sker av Hofors Vatten AB. Bolaget ägs till 99 % av Gästrike Vatten AB och av Hofors kommun till 1 %. Kommunen har via taxekollektivet det ekonomiska ansvaret för bolaget. För 2011 redovisar bolaget ett nollresultat. Några tillskott har 2011 ej lämnats från kommunen. Föregående år täcktes underskottet i bolaget upp genom att

kommunen sänkte räntekostnaderna till en nivå där bolaget redovisar ett nollresultat. För 2009 var underskottet i bolaget 2,7 mkr vilket täcktes med ett aktieägartillskott.

14. Sammanställd redovisning

I den kommunala redovisningslagens 8 kap stadgas om sammanställd redovisning, dels i form av gemensam förvaltningsberättelse (1 §), dels i form av sammanställda resultat- och balansräkningar (2§). Syftet är att ge en sammanfattande bild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Vår granskning avseende den sammanställda redovisningen har för 2011 omfattat att översiktligt granska att koncernens egna kapital redovisas på ett riktigt sätt, att kommunen tillämpar den nya rekommendationen RKR 8.2.

Årsredovisningen innehåller ett avsnitt som beskriver koncernens sammansättning och de olika verksamheter som bedrivs i bolagen samt resultaträkningar för samtliga bolag. Under året har verksamheten i Hofors Kommunhus AB (f.d. DTU Hofors AB) överförts till Hoforshus AB samt Hofors Elverk AB.

För 2011 redovisar kommunkoncernen ett resultat före skatt på -1,5 mkr (fg år -1,3 mkr). Redovisat resultat efter skatt i koncernen uppgår till -3,6 mkr. Av koncernföretagens årsredovisningar för 2011 framgår sammanfattningsvis följande:

Resultat Hofors kommun	-5,2 mkr
Resultat i Hofors kommunhus AB (koncernen)	-3,4 mkr
Resultatandel Hofors Energi AB	9,6 mkr
<u>Justering: utdelning inom koncernen</u>	<u>-2,5 mkr</u>
Resultat före skatt	-1,5 mkr

Av årsredovisningen framgår att Hoforshus AB har en hög andel tomma lägenheter, 121 (10,2 %) per 2011-12-31. Under året har försäljningar skett av 38 lägenheter samt rivning skett av 42 lägenheter. Den bedömda bostadsmarknaden innebär fortsatt krav på reducering av lägenheter, inför 2012 finns uppdrag att riva ytterligare 50 lägenheter.

Kommentar: Som framgår är det resultatandelen från Hofors Energi AB som gör att koncernen för 2011 redovisar ett positivt resultat före skatt. Vi har granskat att koncernredovisningen har upprättas enligt gällande regler och rekommendationer. Konsolideringar och elimineringar av koncerninterna poster har endast granskats översiktligt. Vi bedömer att de sammanställda resultat- och balansräkningarna visar en rättvisande helhetsbild av koncernens resultat och ställning.

15. Uppföljning av synpunkter i 2010 års bokslutsrapport

Nedan följer en kort sammanfattning över de synpunkter och förslag som framfördes i revisionsrapporterna avseende delårsrapport och årsredovisning 2010. Efter genomgång med ekonomikonterat lämnar vi våra kommentarer nedan.

<u>Notering i revisionsrapport</u>	<u>Kommentar</u>
Beskrivning bör lämnas över hur de framtida pensionskostnaderna skall hanteras.	Beskrivs nu i förvaltningsberättelse.
Ökade upplysningar kring investeringar.	Kvarstår.
Avskrivningar bör påbörjas senast månaden efter det att investeringen slutförts.	Enligt nuvarande instruktion skall detta ske per halvår. Vi föreslår att instruktionen ändras. Kvarstår.
Dokumentation bör ske över principen att hantera osäkra fordringar.	Nya rutiner kommer att införas från 2012.
Redovisningen av likvida medel på koncernkontot bör ske enligt god redovisningssed.	Kvarstår.
Kommunen bör komplettera med fler finansiella mål av betydelse för god ekonomisk hushållning och även inkludera koncernperspektivet.	Kvarstår. Inga förändringar i budget 2012.
Då kommunen bedriver en omfattande verksamhet i koncernbolagen bör även verksamhetsmål av betydelse för god ekonomisk hushållning i ett koncernperspektiv fastställas.	Kvarstår. . Inga förändringar i budget 2012.
Kommunen bör upprätta en specifikation på när aktieägartillskott lämnats, vilken typ av tillskott som avses samt se till att avtal finns upprättade.	Delvis åtgärdat. Kvarstår att komplettera med en bokslutsspecifikation.

Hofors, dag som ovan

KPMG

Magnus Larsson
Kundansvarig

Per Wiklander
Revisor, uppdragsansvarig